

[Pradžia](#) > ... > [Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas](#) > [Skyrybos Ir Gyvenimas Skyrium](#) > Poland

Skyrybos ir gyvenimas skyrium

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Lenkija

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Santuokos nutraukimo pagrindas – visiškai ir negrįžtamai iširusi santuoka. Turi būti tenkinamos abi šios sąlygos (Šeimos ir globos kodekso (KRiO) 56 straipsnio 1 dalis).

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Kaip nurodyta 1 punkte, santuokos nutraukimo pagrindas – visiškai ir negrįžtamai iširusi santuoka. Turi būti tenkinamos abi šios sąlygos (Šeimos ir globos kodekso (KRiO) 56 straipsnio 1 dalis).

Tačiau net jeigu santuoka iširo visiškai ir negrįžtamai, santuokos negalima paskelbti nutraukta, jeigu tai pakenktų susituokusiems tėvams gimusių nepilnamečių interesams arba jeigu tai būtų dėl kitų priežasčių nesuderinama su bendro gyvenimo normomis. Santuokos taip pat neleidžiama nutraukti, jeigu prašymą pateikia sutuoktinis, kuris yra išimtinai kaltas dėl santuokos iširimo, nebent kitas sutuoktinis sutinka su santuokos nutraukimu arba jo atsisakymas sutikti su santuokos nutraukimu, atsižvelgiant į aplinkybes, yra nesuderinamas su socialinio bendro gyvenimo normomis.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Santuoką nutraukęs sutuoktinis, kuris po santuokos sudarymo pakeitė savo pavardę, per tris mėnesius nuo tos dienos, kai sprendimas dėl santuokos nutraukimo įsiteisėja, gali susigrąžinti iki santuokos sudarymo buvusią savo pavardę. Tuo tikslu civilinės metrikacijos skyriaus vadovui arba konsului turi būti pateiktas pareiškimas. Be to, santuoką nutraukęs sutuoktinis gali laisvai sudaryti naują santuoką.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Sudarius santuoką, įstatymu nustatomas bendros jungtinės sutuoktinių nuosavybės režimas (įstatyminė bendra nuosavybė), kuris taikomas turtui, vieno arba abiejų sutuoktinių įsigytam įstatymu nustatytos bendros nuosavybės (bendros jungtinės nuosavybės) galiojimo laikotarpiu. Turtas, nepatenkantis į įstatyminės bendros nuosavybės režimą, yra asmeninis kiekvieno sutuoktinio turtas. Bet kurio iš sutuoktinių prašymu teismas, priimdamas sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gali padalyti bendrą jungtinę nuosavybę, jeigu dėl turto padalijimo pernelyg neužvilkinamas procesas. Bendroji jungtinė nuosavybė abiem sutuoktiniams priklauso lygiomis dalimis. Tačiau dėl svarbių priežasčių bet kuris sutuoktinis gali prašyti teismo padalyti bendrąją jungtinę nuosavybę atsižvelgiant į jo kiekvieno iš sutuoktinių indėlį jį įsigyjant.

Jeigu sutuoktiniai dalijasi būstu, sprendime nutraukti santuoką teismas nustato būsto naudojimo tvarką, kol išsituokę sutuoktiniai jame dar gyvena. Ypatingomis aplinkybėmis, kuriomis dėl vieno iš sutuoktinių griežtai baustino elgesio tampa neįmanoma su juo sugyventi, teismas kito sutuoktinio prašymu gali jį išskeldinti.

Abiejų šalių prašymu teismas sprendime dėl santuokos nutraukimo taip pat gali nuspręsti padalyti bendrą būstą

arba priteisti būstą vienam iš sutuoktinių, jeigu kitas sutuoktinis sutinka išsikelti iš būsto negaudamas pakaitinio būsto ir pakaitinių patalpų, jeigu įmanoma būstą tokiu būdu padalyti arba priteisti. Priimdamas sprendimą dėl bendro būsto, teismas visų pirma atsižvelgia į vaikų ir sutuoktinio, kuriam pavedamos tėvų pareigos, poreikius.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Sprendimu nutraukti santuoką teismas išsprendžia tėvų pareigų bet kokiam abiejų sutuoktinių nepilnamečiam vaikui vykdymo ir tėvų ir vaikų bendravimo klausimus. Teismas taip pat nustato sumą, kurią turi mokėti kiekvienas sutuoktinis, kad apmokėtų vaikų išlaikymo ir auginimo išlaidas. Teismas atsižvelgia į sutuoktinių rašytinį susitarimą, kaip bus vykdomos tėvų pareigos ir kaip bus bendraujama su vaiku po santuokos nutraukimo, jeigu susitarimas atitinka vaiko interesus. Broliai ir seserys turėtų būti auginami kartu, išskyrus atvejus, kai taip neturėtų būti atsižvelgiant į vaiko interesus.

Jeigu sutuoktiniai nesudarė susitarimo, teismas, atsižvelgdamas į vaiko teisę būti auginamam abiejų tėvų, nusprendžia, kaip bus vykdomos tėvų pareigos ir kaip bus bendraujama su vaiku po santuokos nutraukimo. Teismas gali nustatyti tėvų pareigas vienam iš tėvų ir apriboti vieno iš tėvų pareigas, nustatydamas tik konkrečias su vaiku susijusias teises ir pareigas, jeigu tai atitinka vaiko interesus.

Abiejų sutuoktinių prašymu teismas gali nenustatyti bendravimo su vaiku tvarkos.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Išsituokęs sutuoktinis, kuris nėra išimtinai kaltas dėl iširusios santuokos ir kuris patiria finansinių sunkumų, gali reikalauti iš kito išsituokusio sutuoktinio išlaikymo, atitinkančio jo pagrįstus poreikius ir kito sutuoktinio finansinius pajėgumus.

Jeigu nustatyta, kad vienas iš sutuoktinių yra išimtinai kaltas dėl santuokos iširimo, o nutraukus santuoką gerokai pablogėja kito sutuoktinio finansinė padėtis, teismas, gavęs nekalto sutuoktinio prašymą, gali įpareigoti išimtinai kaltą sutuoktinį patenkinti pagrįstus nekalto sutuoktinio poreikius, net jeigu pastarasis nepatiria finansinių sunkumų.

Prievolė išlaikyti sutuoktinį baigiasi tam sutuoktiniui sudarius naują santuoką. Tačiau kai santuoką nutraukęs sutuoktinis, kuris nebuvo kaltas dėl iširusios santuokos, yra įpareigojamas mokėti išlaikymą, išlaikymo prievolė taip pat pasibaigia praėjus penkeriems metams nuo sprendimo nutraukti santuoką priėmimo dienos, išskyrus atvejus, kai teismas, atsižvelgdamas į išimtinės aplinkybes, teisę į išlaikymą turinčio asmens prašymu pratęsia šį penkerių metų terminą.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Tai yra oficialus gyvenimas skyrium, t. y. jis patvirtinamas teismo sprendimu pagal Šeimos ir globos kodekso (KRIO) 61 straipsnio 1–6 dalis.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Gyvenimas skyrium patvirtinamas nustačius, kad santuoka visiškai iširo. Tačiau net jeigu santuoka iširo visiškai, sprendimas dėl gyvenimo skyrium negali būti priimtas, jeigu tai pakenktų susituokusiems tėvams gimusių nepilnamečių interesams arba jeigu gyvenimas skyrium būtų dėl kitų priežasčių nesuderinamas su bendro gyvenimo normomis. Jeigu sutuoktiniai neturi bendrų nepilnamečių vaikų, teismas gali priimti sprendimą dėl gyvenimo skyrium patvirtinimo, kai abi šalys to prašo.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Gyvenimas skyrium paprastai sukelia tokias pat teisines pasekmes kaip ir santuokos nutraukimas. Tačiau skyrium gyvenantis sutuoktinis negali

- sudaryti naujos santuokos;
- susigražinti iki santuokos sudarymo buvusią savo pavardę.

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuokos pripažinimas negaliojančia reiškia, kad atgaline data panaikinamos visos santuokos pasekmės. Laikoma, kad santuoka niekada nebuvo sudaryta. Vienintelė išimtis – susituokusiems tėvams, kurių santuoka buvo pripažinta negaliojančia, gimę vaikai išlaiko susituokusiems tėvams gimusių vaikų statusą.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Išsamus santuokos pripažinimo negaliojančia priežasčių sąrašas pateiktas Šeimos ir globos kodekse (KRiO), t. y.:

- sutuoktinis nesulaukė santuokinio amžiaus (KRiO 10 straipsnis);
- sutuoktinis yra neveiksnus (KRiO 11 straipsnis);
- sutuoktinis serga psichikos liga arba turi protinę negalią (KRiO 12 straipsnis);
- sutuoktinis jau yra susituokęs su kitu asmeniu (KRiO 13 straipsnis);
- sutuoktinius sieja tiesiosios giminystės linijos kraujo giminystė, šoninės giminystės linijos kraujo giminystė (broliai ir seserys, įskaitant įbrolius ir įseseres ir nesantuokinius brolius ir seseris) arba tiesiosios linijos giminystė (KRiO 14 straipsnis). Tačiau dėl svarbių priežasčių teismas gali leisti tuoktis giminystės ryšiais saistomiems giminaičiams;
- sutuoktiniai yra susiję įvairinimo ryšiais (KRiO 15 straipsnis);
- padarytas pareiškimas, kad sudarant santuoką sutuoktinis dėl kurios nors priežasties negalėjo sąmoningai pareikšti savo valios, suklydo dėl kitos šalies tapatybės arba jam buvo neteisėtai grasinama (KRiO 15 straipsnio 1 dalis);
- jeigu santuoka buvo sudaryta per atstovą, leidimą davusi šalis gali prašyti pripažinti santuoką negaliojančia, jeigu nebuvo priimtas teismo sprendimas, kuriuo būtų leidžiama sudaryti santuoką per atstovą, arba jeigu įgaliojimas negaliojo arba buvo teisiškai atšauktas. Tačiau šiuo santuokos pripažinimo negaliojančia pagrindu negalima remtis, jeigu sutuoktiniai gyveno kartu.

Santuokos sudarymo metu turi būti tenkinamos visos minėtos sąlygos. Be to, jeigu santuokos pripažinimo negaliojančia pagrindai išnyko, sudarytos santuokos negalima pripažinti negaliojančia, neatsižvelgiant į tai, kad anksčiau tokie pagrindai buvo.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Teismo sprendimas, kuriuo santuoka pripažįstama negaliojančia, yra galutinis ir sukelia pasekmes trečiosioms šalims (*erga omnes*). Atsiranda dviejų rūšių pasekmės:

- *ex tunc*, t. y. pasekmės, sietinos su padėtimi iki santuokos sudarymo dienos, pvz., atkuriami iki santuokos turėta sutuoktinių šeiminė padėtis ir jiems grąžinamos ankstesnės pavardės, sutuoktinio ir kito sutuoktinio šeimos nebesieja giminystės ryšiai ir sutuoktiniai negali paveldėti pagal įstatymą;
- *ex nunc*, t. y. tik nuo teismo sprendimo pripažinti santuoką negaliojančia įsiteisėjimo dienos atsirandančios pasekmės, pavyzdžiui, susijusios su turtiniais santykiais.

Santuokos pripažinimo negaliojančia pasekmės sutuoktinių ir jų santuokoje gimusių vaikų santykiams ir sutuoktinių turkiniams santykiams reglamentuojamos atitinkamomis santuokos nutraukimui taikomomis taisyklėmis, kai sutuoktinis, kuris santuoką sudarė veikdamas nesąžiningai, yra lygiai taip pat laikomas atsakingu už santuokos iširimą.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Sutuoktiniai Lenkijoje gali naudotis sutuoktinių taikinimu. Pagrindiniai jo tikslai yra išspręsti sutuoktinių konfliktus taip, kad būtų išvengta santuokos nutraukimo arba gyvenimo skyrium patvirtinimo. Tačiau jeigu tai yra neįmanoma, sutuoktinių taikinimu siekiama parengti takaus santuokos nutraukimo sąlygas (išspręsti turinius ir vaikų priežiūros klausimus). Taikinimo paslaugas dažniausiai teikia nevyriausybinės organizacijos, fondai ir asociacijos. Sutoktiniai taip pat gali naudotis įvairių formų šeimos terapija, psichologų, psichoterapeutų, paramos grupių pagalba ir pan. Vykstant teismo procesui sutuoktinių taikinimas taip pat įmanomas.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Prašymai nutraukti santuoką, patvirtinti gyvenimą skyrium arba pripažinti santuoką negaliojančia turi būti teikiami apygardos teismui (lenk. *sąd okręgowy*), kuris turi jurisdikciją pagal paskutinę sutuoktinių bendrą gyvenamąją vietą. Jeigu tokio teismo nėra, prašymus reikia pateikti apygardos teismui (lenk. *sąd okręgowy*), kuris turi jurisdikciją pagal pareiškėjo gyvenamąją vietą.

Už tokius prašymus reikia sumokėti žyminį mokestį.

Prie prašymo reikia pridėti šiuos dokumentus: civilinę būklę įrodančių dokumentų kopijas (santuokos liudijimą, vaikų gimimo liudijimus), advokatui suteiktus įgaliojimus (jeigu šalis nusprendė pati paskirti advokatą), ir kitus pažymėjimus, kurie gali būti svarbūs byloje (sveikatos pažymas, oficialius pažymėjimus), administracinius sprendimus ir pan.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Taip. Šalis, kuri dėl savo finansinės padėties negali sumokėti mokesčio, gali kreiptis į teismą prašydama visiškai arba iš dalies atleisti nuo pareigos atlyginti teismo išlaidas, taip pat prašyti, kad teismas jiems paskirtų atstovą.

Asmuo, kuris prašo visiškai ar iš dalies atleisti nuo pareigos atlyginti teismo išlaidas arba prašo teismo paskirti atstovą, prie prašymo privalo pridėti pareiškimą dėl savo finansinės padėties (naudodamas atitinkamą formą, kurią galima gauti teisme), darbo užmokesčio (pajamų) įrodymus ir kitą informaciją apie turtą ir šeimos aplinkybes.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Taip, visais šiais atvejais galima paduoti apeliacinį skundą antrosios instancijos teismui. Sutuoktiniai apeliaciniais teismams gali apskųsti apygardos teismų sprendimus.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Pagal 2019 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (ES) 2019/1111 dėl jurisdikcijos ir sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis bei tarptautiniu vaikų grobimu, pripažinimo ir vykdymo (toliau – reglamentas „Briuselis IIb“) tokie sprendimai Lenkijoje automatiškai pripažįstami be jokios specialios procedūros (reglamento „Briuselis IIb“ 21 ir tolesni straipsniai).

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Bet kuri suinteresuotoji šalis gali prašyti priimti sprendimą, patvirtinantį, kad nėra pagrindo atsisakyti pripažinti teismo sprendimą (Reglamento „Briuselis IIb“ 30 straipsnio 3 dalis). Lenkijoje tokie prašymai teikiami apygardos teismui (lenk. *sąd okręgowy*). Teritorinė jurisdikcija nustatyta pagal Reglamento „Briuselis IIb“ 103 straipsnį. Šią informaciją galima rasti [„e-justice“ interneto puslapyje](#).

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Lenkija yra daugybės tarptautinių susitarimų, kuriais reglamentuojamas pirmiau minėtas klausimas, susitariančioji šalis. Tokios taisyklės yra viršesnės už Lenkijos tarptautinę privatinę teisę. Todėl jeigu sutuoktinių pilietybė yra skirtinga, gali būti taikomos skirtingos taisyklės. Jeigu nėra sudaryto tarptautinio susitarimo, taikomas 2011 m. vasario 4 d. Tarptautinės privatinės teisės įstatymas (lenk. *Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe*). Pagal šio įstatymo 54 straipsnį santuokos nutraukimas reguliuojamas pagal sutuoktiniams bendrą nacionalinę teisę, galiojusią prašymo nutraukti santuoką pateikimo metu. Jeigu sutuoktiniai neturi bendros nacionalinės teisės, taikoma šalies, kurioje yra abiejų sutuoktinių nuolatinė gyvenamoji vieta prašymo nutraukti santuoką pateikimo metu, teisė. Jeigu sutuoktiniai prašymo nutraukti santuoką pateikimo metu neturi bendros nuolatinės gyvenamosios vietos, taikoma šalies, kurioje buvo paskutinė sutuoktinių bendra įprastinė gyvenamoji vieta, teisė, jeigu joje toliau įprastai gyvena vienas iš sutuoktinių. Kitais atvejais santuokos nutraukimas reguliuojamas pagal Lenkijos teisę.

Šis tinklalapis yra portalą „Jūsų Europa“ dalis.

Jūsų **nuomonė** apie pateiktos informacijos naudingumą mums yra svarbi.

 Paskutinis naujinimas: 28/01/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.